

**Referat fra andet møde i Vandløbsforums arbejdsgruppe 1 om
prioritering af en styrket vandløbsbindsats gennem en vurdering af
danske vandløbs naturværdi d. 1. oktober 2013**

Eksterne deltagere:

Winnie Heltborg Brøndum, Videncentret for Landbrug
Erik Jørgensen, Landbrug & Fødevarer
Poul Vejby-Sørensen, Bæredygtigt Landbrug
Peter Rosendal, Bæredygtigt Landbrug
Jan Hjeds, Danske Vandløb
Søren Hansen, Danske Vandløb
Jens-Ole Frier, Danmarks Sportsfiskerforbund
Kaare Manniche Ebert, Danmarks Sportsfiskerforbund
Jens Pedersen, KTC
Sten Bøgild Frandsen, KTC
Rasmus Ø. Eriksen, NaturErhvervstyrelsen
Poul Nordemann Jensen, DCE
Hans Thodsen, DCE
Peter Kaarup, Naturstyrelsen
Katrine Fabricius, Naturstyrelsen
Lykke Guldbrandt (pkt. 4-7), Naturstyrelsen

Dagsorden, jf. mødeindkaldelse af 26. september 2013

- 1) Godkendelse af dagsorden
- 2) Godkendelse af referat af møde 20/9-2013
- 3) Endelig godkendelse af kommissorium og projektbeskrivelse
- 4) Værktøj for udvælgelse af vandløb med højt naturpotentiale i VP2 ~
Fortsat drøftelse af rangering af kriterier
- 5) Drøftelse af de brede samfundsmæssige værdier, der kan indgå i
prioriteringen
- 6) Den videre proces
- 7) Evt.

~oOo~

Ad dagsordenspunkt 1)

Naturstyrelsen ved kontorchef Peter Kaarup (PK) bød velkommen.

Dagsordenen blev herefter godkendt, idet der blev ytret ønske om overholdelse af tidsplanen.

Ad dagsordenspunkt 2)

Bæredygtigt Landbrug mente, at der på side 2 i referatet burde nævnes afvanding. KTC støttet af Danmarks Sportsfiskerforbund var uenig heri, idet man ved forrige møde besluttede, at spørgsmålet om brede samfundsmæssige betragtninger ikke skulle detaljeres.

Det blev besluttet, at man i den pågældende sætning ville undlade brugen af termen ”kompromis”.

Danske Vandløb fremhævede vedrørende referatets punkt 5, at der ikke fandtes kriterier i vandrammedirektivet udover afskæringskriteriet på vandløb med oplande under 10 km². Organisationen ville gerne have indskærpet, at der findes dette ene kriterium. Hertil svarede PK, at gruppens opgave bl.a. er at se på vandløb med opland mindre end 10 km² mhp. at vurdere om der er nogle, der kan have betydning for opfyldelse af direktivets formål og mål.

Med disse bemærkninger blev referatet godkendt.

Ad dagsordenspunkt 3)

Bæredygtigt Landbrug støttet af Danske Vandløb anmodede om, at afvanding blev specifikt nævnt som en bred samfundsmæssig interesse, idet dette hensyn også blev nævnt i vandløbslovens formålsparagraf. KTC pointerede i den forbindelse at gruppens arbejde relaterede sig til miljømålsloven. Afvanding var blot ét af en række hensyn.

Det blev besluttet i gruppen, at der efter sidste sætning i kommissoriets 5. afsnit blev tilføjet: ”, herunder bl.a. afvandingsmæssige, rekreative og naturmæssige værdier mv.”

Bæredygtigt Landbrug ønskede derudover, at der i kommissoriet kom en henvisning til, at gruppen også skulle inddrage andre direktiver. Naturstyrelsen afviste dette forslag med henvisning til at udgangspunktet er vandrammedirektivet og miljømålsloven og inddragelse af alle andre direktiver ville være for omfattende.

Naturstyrelsen ville konsekvensrette projektbeskrivelsen i overensstemmelse med det for kommissoriet besluttede. Projektbeskrivelsen kunne herefter anses for godkendt.

På baggrund af forespørgsel fra Bæredygtigt Landbrug blev spørgsmålet om lokationen for afholdelse af gruppens møder drøftet. Naturstyrelsen tilkendegav at ville afholde et af møderne udenfor København, idet beskrivelse heraf dog ikke hørte til i projektbeskrivelsen.

Der blev i kredsens udtryk usikkerhed omkring den konkrete anvendelse af kriterierne. Danmarks Sportsfiskerforbund havde i den forbindelse udarbejdet et 2-siders notat, som man ønskede drøftet på et senere tidspunkt.

PK forklarede, at formålet med gruppens arbejde var at udpege en række kriterier, som kunne omsættes til et antal km vandløb. Der var således ikke tale om en konkret udpegning af vandløb. Ligeledes var gruppens arbejde ikke at vurdere virkemidler og indsatser for de udpegede vandløb eller kriterierne for udpegning af stærkt modificerede vandløb, som blev drøftet i en anden arbejdsgruppe under Vandløbsforum.

KTC henviste til rapport fra DCE fra 2002, som måske kunne inddrages i arbejdet. ”*Tilvejebringelse af fagligt grundlag for fastsættelse af den optimale faunaklasse og målsætningsklasse i vandløb, nr. 157*”. Det blev aftalt at link til rapport blev indskrevet i referatet

(http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_arbrapporter/rapporter/AR157.pdf.)

Ad dagsordenspunkt 4)

Bæredygtigt Landbrug advokerede for en tilvalgsmodel, således at man sikrede, at vandløb, der ikke kunne løftes til et tilstrækkeligt niveau, ikke blev målsatte. PK understregede, at det uanset tilgang var gruppens opgave at identificere den type vandløb, der fremadrettet skulle indgå i vandplanerne, og at man i den forbindelse skulle finde kriterier, der var data for.

PK tog herefter tråden op fra sidste møde, hvor gruppen havde nået at drøfte en mindre delmængde af de kriterier, DCE havde opstillet i sit notat om udpegningskriterier.

Danske Vandløb pointerede i den forbindelse et generelt forbehold til arbejdet, idet man fandt, at der i henhold til direktivet kun burde være ét kriterium for udvælgelse af vandløb, nemlig oplandsstørrelse: Var oplandet under 10 km² skulle vandløbet ikke inkluderes i vandplanerne. Var oplandet over 10 km² skulle det. De kriterier, gruppen drøftede på baggrund af DCE's oplæg, var ifølge organisationen således kriterier til brug for målsætning og karakterisering.

Gruppen var nået til drøftelse af kriteriet vandløbsskikkelse. DCE indledte kort med at forklare, at en lav slyngningsgrad indikerede en ensformig fysik og dermed begrænset potentiale for vandløbet. Gruppen var enig om, at kriteriet skulle indgå, idet KTC dog understregede vigtigheden af, at slyngningsgraden ikke blev vægтет meget højt uden at se på fald.

DCE præsenterede herefter kriteriet modifikationsgrad. Der blev fremhævet, at man havde taget udgangspunkt i de vandløb, der var karakteriseret som kunstige, stærkt modificerede og rørlagte i de vandplaner, der pt. var i høring. Rørlagte vandløb blev defineret på strækingsniveau. KTC støttet af Landbrug & Fødevarer fandt ikke, at det gav mening at udtage rørlagte strækninger fra den næste generation af vandplaner, idet de rørlagte vandløb ville blive åbnet, inden næste planperiode begynder. Bæredygtigt Landbrug og Danske Vandløb fandt, at modifikationsgraden var relevant at medtage, men ikke karakteriseret som i første generations vandplaner, idet organisationerne fandt, at disse var udpeget på et forkert grundlag. Der var enighed i gruppen om, at modifikationsgraden er et interessant kriterium, men at det ikke bør medtages på den måde, DCE havde opgjort, nemlig på baggrund af karakteriseringen i første generations vandplaner. Der var også enighed om at modifikationsgrad kunne udtrykkes ved de andre kriterier.

For så vidt angik kriteriet arealanvendelse, forklarede DCE, at der var tale om anvendelsen af arealet lige ved siden af den pågældende vandløbsstrækning. Visse anvendelser vil være dårlig for vandløbets naturpotentiale. KTC udtrykte skepsis overfor kriterier, der baserede sig på menneskeskabte forhold og fandt, at arealanvendelsen i højere grad vedrørte samfundsmæssige værdier. Man advarede mod en situation, hvor man undlod at målsætte et vandløb, der kunne opnå en god tilstand, med henvisning til, at der i forvejen var i en dårlig forfatning. Man måtte derfor ikke vægte kriteriet for højt, hvilket Landbrug & Fødevarer støttede op om. Videncentret for Landbrug pointerede, at hvis de menneskelige påvirkninger ingen relevans havde, var gruppens arbejde irrelevant, idet det i høj grad netop var de menneskelige påvirkninger, der var til diskussion i gruppen: Hvis ikke vandløbene var påvirkede af mennesker, måtte man antage at de alle levede op til deres

aktuelle potentiale. Konklusionen i gruppen blev, at arealanvendelse kunne indgå i udpegningen, men kun som støtteparameter.

DCE præsenterede herefter kriteriet fysisk indeks, som ud fra en række parametre scorede den fysiske variation i vandløbet. Der var enighed i gruppen om, at kriteriet skulle indgå i udpegningen af vandløb.

Om kriteriet DVFI forklarede DCE, at kriteriet var taget med, da det pt. er det eneste økologiske kvalitetsparameter. Man havde i oplægget benyttet sig af de målinger, der benyttes i udkastene til første generations vandplaner. Danske Vandløb påpegede, at DVFI mere sagde noget om tilstanden lige nu end om naturpotentialer og spurgte til, om man ved udeladelse af kriteriet ville ekskludere nogle gode vandløb. DCE mente, at dette kunne være tilfældet, hvorfor det var vigtigt at kombinere kriterierne. Danske Vandløb og Bæredygtigt Landbrug fandt i øvrigt, at DVFI ikke kunne bruges som kriterium for udpegning af vandløb, men til klassifikation af henholdsvis naturlige og stærkt modificerede vandløb. Bæredygtigt Landbrug var enig i denne pointe og pointerede i den forbindelse, at DVFI ikke kunne bruges på vandløb under 3 meter. Danske Vandløb udbad sig et notat fra Naturstyrelsen om interkalibrering af brugen af DVFI i EU.

Danmarks Sportsfiskerforbund var af den opfattelse, at DVFI skulle med som kriterium. KTC var enig, idet det blev understreget, at kriteriet ikke måtte stå alene: Det kunne være med til at afskære vandløb i den gode ende, men ikke i den dårlige. Med forbehold for Danske Vandløbs og Bæredygtigt Landbrugs kommentarer blev konklusionen i gruppen i øvrigt, at DVFI skulle indgå i udpegningen af vandløb.

DCE præsenterede herefter det sidste kriterium i sit oplæg, nemlig kemisk klasse, der bygger på analyser af miljøfremmede forurenende stoffer. De konkrete tal i oplægget var hentet fra udkastene til første generations vandplaner. Som det fremgik af DCE's oplæg, var datagrundlaget forholdsvis spinkelt, hvorfor institutionen vurderede, at det ikke ville være meningsfyldt at medtage kriteriet. Bæredygtigt Landbrug støttet af Danske Vandløb understregede, at kemiske parametre var afgørende at få med i udpegelsesgrundlaget, og at staten var forpligtet til at udtage kemiske prøver i henhold til fiskevandsdirektivet. Bæredygtigt Landbrug ønskede i den forbindelse fiskevandsdirektivet anvendt som udpegningsværktøj. KTC og Danmarks Sportsfiskerforbund påpegede, at når data ikke fandtes, kunne kriteriet ikke medtages. Konklusionen på drøftelsen blev, at kemisk klasse medtages, men datagrundlaget er spinkelt. Danske Vandløb ytrede ønske om, at det tæller med fremadrettet – og at det derfor i gruppens afrapportering skrives ind som en anbefaling. Bæredygtigt Landbrug og Danske Vandløb var af den opfattelse, at målinger af miljøfremmede stoffer burde indgå som vurderingsgrundlag. DCE påpegede i den forbindelse, at man ikke havde data herfor, i hvilken forbindelse Bæredygtigt Landbrug ønskede at bidrage med et papir herom.

Udenfor kriterierne gennemgået i DCE's oplæg blev en række andre forhold og kriterier drøftet i gruppen:

Det blev drøftet, om de nye kvalitetselementer, Fisk og Planter, kunne inddrages i udpegningen, men DCE oplyste, at der ikke forelå tilstrækkelige data herfor. Der var enighed om, at gruppen var interesseret i at inddrage de to nye kvalitetselementer som udpegningskriterier, men at datagrundlaget var for spinkelt til at føre ud i livet på nuværende tidspunkt.

Det blev drøftet, om man på baggrund af udsætningsplaner mv. kunne inddrage fisk som beslutningsgrundlag for tilvalg. Naturstyrelsen ville undersøge, om der er datagrundlag.

Landbrug & Fødevarer foreslog iltmålinger som udpegningskriterium. DCE kunne oplyse, at dette parameter var meget omskifteligt og dermed upålideligt som kriterium.

Danske Vandløb foreslog vandføringen som udpegningskriterium. DCE oplyste, at man kun havde relevant data for års-/månedsmiddelvandføringen på oplandsniveau, men man ville arbejde videre med muligheden.

Danske Vandløb spurgte til muligheden for at lade bundforskydningsspændingen indgå som kriterium for udpegningskriteriet af vandløb. Også Danmarks Sportsfiskerforbund støttede idéen. Hertil svarede DCE, at parameteren i teorien var brugbar, men i praksis afhang den af flere parametre, herunder vanddybden, for hvilket der ikke forelå data. Landbrug & Fødevarer foreslog, at parameteren på et beskrivende niveau blev anbefalet i leverancen.

Muligheden for at medtage uddybning som et kriterium blev drøftet på mødet, hvor DCE dog kunne oplyse, at man havde forsøgt at operationalisere parameteren – uden held. Det blev besluttet, at denne parameter ligeledes kunne indgå på et beskrivende niveau.

Endeligt blev spørgsmålet om bundsediment berørt. Blandt andre KTC understregede, at dette var et vigtigt kriterium. Naturstyrelsen forklarede, at dette indgik som en del af det fysiske indeks.

Ad dagsordenspunkt 5)

Dagsordenspunktet kunne ikke nås indenfor den afsatte mødetid, som ville blive taget op på det næstfølgende møde i gruppen.

Som forberedelse hertil blev gruppen bedt om at indsende skriftlige bemærkninger til sekretariatet om, hvilke brede samfundsmæssige værdier og hensyn, der skal inddrages i prioriteringen af vandløb.

Ad dagsordenspunkt 6)

Det blev besluttet, at der skulle afholdes et eller flere ekstramøder i gruppen, men også at deadline for gruppens arbejde, jf. projektbeskrivelsen, måtte fastholdes. Naturstyrelsen lovede i den forbindelse, at ét eller flere skulle holdes ude i landet.

Ad dagsordenspunkt 7)

Der blev ikke bragt emner op under punktet eventuelt.